

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 0412-1/0607	06
--	---	---

Förslag till verksamhetsplan 07/08

Inledning

Förslag till fokusfråga: Samverkan för kvalitet

SFS grundsyn:

Det är en fundamental princip i Sverige att hela samhället tar ett långtgående ansvar för finansieringen av högre utbildning och forskning. Detta ställer höga krav på att högskolans verksamhet kommer hela samhället till del. Inte minste med tanke på att medborgare betalar till något de kanske aldrig får direkt kontakt med, och att de bidrar till möjligheterna för kommande generationer av studenter. Därför får högskolan aldrig sluta sig inåt och endast ta hänsyn till de som för tillfället verkar inom den, samt att det måste finnas en stark koppling mellan lärosätenas utbildning och forskning, arbetsmarknaden och det övriga samhället.

Den goda entreprenören och den goda akademikern delar flera förmågor, varav den mest grundläggande är att kritiskt granska sin omvärld och finna nya vägar och lösningar på problem. Studenten ska förberedas för att utveckla arbetslivet, att kunna bryta ojämlika strukturer och begränsande normer i arbetslivet, samt bana väg för innovationer och ett offentligt samtal där fler kan deltaga på bättre och bredare kunskapsgrund. Kurslitteratur innehar därför en central plats i dagens högre utbildning och ska ge studenten en sammanfattning av forskningsfronten, ställa olika perspektiv inom teori och metod mot varandra samt sporra till egna vetenskapliga upptäckter.

Samverkan med det omgivande samhället är beroende av både ett adekvat resurstilldelningssystem som främjar kvalitet, och av lärosätenas initiativ och nätverksbyggande med olika sektorer i samhället. Det krävs ett resurstilldelningssystem med dessa mål i fokus, och ett akademiskt ledarskap som tar tydligt ansvar för hur resurserna används.

Problembeskrivning:

Bristen på samverkan mellan högre utbildning och det övriga samhället innebär en stor kvalitetsbrist i sig. Den bristande kopplingen leder till att innehållet i studentens utbildning blir mindre relevant, oavsett dennes mål för sin utbildning. Studenten riskerar också att få en mycket snäv bild av hur denne kan använda sin utbildning på arbetsmarknaden och i det offentliga samtalet.

Att i första hand se den genomförda stora expansionen av högre utbildning som ett problem för kvaliteten är felaktigt och kortsiktigt. Den ökade mångfald i studentgruppen som expansionen innebar har en enorm utvecklingspotential. För att denna potential ska kunna realiseras krävs dock betydande resurstillskott jämfört med idag. Utan tätare kontakt mellan lärare och studenter blir personlig kontakt och gemensam kunskapsutveckling omöjlig. Idag saknas ofta tid, resurser och vilja att tillgodose studenternas behov av kontakt, vägledning och interaktion med så väl omvärlden som forskningen. För att garantera såväl god forskaranknytning som arbetslivsanknytning i

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 0412-1/0607	06
--	---	----

utbildningen ska alla studenter ha såväl disputerade lärare som forskar aktivt som lärare med gedigen arbetslivserfarenhet utanför högskolan.

Integration av teori och tillämpning i samhället, liksom integration mellan grundutbildning och forskning måste öka. Partnerskap och mentorsverksamhet måste komma fler studenter till del. Tillgång och kvalitet på praktik och VFU är ett sorgebarn för svensk högre utbildning. Många studenter erbjuds inte praktik över huvud taget. För andra är den otillräcklig eller inte poänggivande. Uppföljning och kvalitetssäkring av praktik följer inte de krav som ställs på andra former av studier.

Idag lider ofta kurslitteraturen en brist på teoretisk mångfald och reproducerar förlagade normer. Därmed riskerar undervisningen att bli strömlinjeformad och mindre relevant för alla studenter, vilket leder till en kvalitetssänkning. Därför ska SFS verka för bättre kriterier för urval av kurslitteratur.

Idag saknas tillräckliga ekonomiska incitament för kvalitetsutveckling och för samverkan med det omgivande samhället. Därför kräver SFS att en översyn av resurstilldelningen till både forskning och grundutbildning har dessa uppgifter i fokus.

SFS kräver:

- att lärosätenas samverkan med arbetsmarknadens parter och den ideella sektorn stärks.
- att resurstilldelningssystemet ger tydligare ekonomiska incitament för kvalitetsutveckling och samverkansuppgiften.
- att stat, lärosäten och arbetsmarknadens parter tillsammans arbetar hårdare för att alla studenter kan få praktik med hög kvalitet.
- att lärartätheten ökar kraftigt, samt att lärosätena rekryterar undervisande personal både från akademien självt och från det övriga arbetslivet.
- att forskningens kvalitet värnas genom att fakultetsanslagen höjs, att resurstilldelningen blir mer långsiktig och att forskarstudenter erbjuds trygga och långsiktiga arbetsvillkor.
- att lärosätena förändrar sin process för urval av kurslitteratur, i syfte att garantera samhällsrelevans och mångfald av författare och teoretiska perspektiv.

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 O412-1/0607	06
--	---	---

Förslag till fokusfråga: Studier och arbete

Problembild

Många av bristerna i studenters studiesociala situation och i utbildningarnas kvalitet, liksom den omoderna syn på studentgruppen som ligger till grund för oviljan att ta tag i problemen, har en utgångspunkt i att studier och annat arbete ses som väsensskilda aktiviteter som inte alls kan jämföras. Bristerna i de sociala villkoren avfärdas ofta med att man kan arbeta vid sidan av sina studier. Arbetsmiljön kan ha lägre standard eftersom studenter förväntas genomföra sina studier på andra platser än i högskolans lokaler. Kontakten mellan lärare och studenter kan vara sporadisk och ostrukturerad, eftersom ansvaret för studieframgångar förväntas ligga på studentens enskilda arbete.

Även om SFS avfärdar dessa argument, har de ofrånkomligen en poäng. Det är möjligt för många studenter att arbeta vid sidan av sina studier, eftersom deras schemalagda tid är så begränsad. Det är accepterat för studenter att ha sämre arbetsmiljö, eftersom vi förväntas studera någon annanstans än i högskolans lokaler. Det är accepterat att ha lärare utan erforderlig pedagogisk och vetenskaplig kompetens, eftersom kunskaperna ändå förväntas inhämtas genom självstudier. Detta är såväl omvärlden, högskolans aktörer och politiskt ansvariga medvetna om, och det bidrar till att deras förståelse för studenternas krav ofta är så liten.

Studiemedlet är alltså, trots vissa framgångar, på för låg nivå. Förslag på lösningar på studenters problem med att klara uppehållet under det långa sommaruppehållet lyser med sin frånvaro. Svårigheterna för studenter vid sjukdom står obesvarade. Regeringen har därtill grundsynen att underlätta för studenter att arbeta, snarare än att förstärka studiemedlet. Detta vägval - att studietiden ska finansieras genom studiemedel och arbete - är i sig mycket mer problematiskt för studenterna än vad bara vägran att höja studiemedlet är.

Studentrörelsen behöver en motstrategi. En sådan är att studier och arbete jämföras i struktur och upplägg, för att därmed bana väg för de förändringar som behövs.

SFS grundsyn

SFS anser att studier och annat arbete ska vara jämförbara. Arbetsbördan för en heltidsstuderande bör motsvara normalarbetstiden för en förvärvsarbetande. Huvuddelen av arbetsbördan ska ske i form av schemalagd tid, inte självstudier. Studierna ska förläggas så att en större del av året tas i anspråk. De kortare studieuppehållen under vinter- och sommartid kan därmed ägnas åt vila och återhämtning, inte till feriearbete, arbetslöshet eller sommarkurser som ofta saknar relevans för utbildningen.

För att studenten ska kunna få en rättvisande bild av arbetsbörda, omfattning av läroledad tid och stöd till studenter, ska lärosätena uppdras att tydligt redovisa detta. Därmed kan studenten göra ett medvetet val när det är dags att välja utbildning.

Studiemedlet ska höjas och utformas så att heltidsstuderande inte är beroende av deltidsarbete vid sidan om sina studier eller arbete under sommar- och vinteruppehåll. Studenter ska kunna koncentrera sig på sina studier fullt ut. Helger, sommar- och vinteruppehåll ska kunna ägnas åt vila och reflektion. De sociala trygghetssystemen ska vara utformade så att karenstider och ersättningsnivåer motsvarar de som förvärvsarbetar i samma omfattning.

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 O412-1/0607	06
--	---	----

SFS kräver därför

- att 40 timmars arbetsvecka, varav merparten är schemalagd, utgör normalarbetstid för studenter.
- att treterminssystem och andra former av året-runt studier blir norm för högre utbildning.
- att lärosäten blir skyldiga att redovisa den tid för undervisning, handledning och vägledning som en student kan förvänta sig under sin utbildning.
- att det i alla utbildningsområden finns begränsningar i arbetsbörda och studiernas förläggande som ger tid för vila och reflektion.
- att studiemedelssystemet och de sociala trygghetssystemen är anpassade efter att studenter i normalfallet inte arbetar vid sina av sina studier.

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 O412-1/0607	06
--	---	---

Studentinflytande in i framtiden

SFS grundsyn

Sedan riksdagsvalet 2006 finns en majoritet i riksdagen för ett avskaffande av kårobligatoriet. Detta är en verklighet som Sveriges förenade studentkårer och landets studentkårer måste förhålla sig till. Att frågan kommer upp är inget nytt, däremot har SFS ställningstagande varierat mellan åren och de senare åren har inte organisationen tagit ställning för eller emot men begärt ett alternativ innan obligatoriet avskaffas.

Sverige har lång tradition av ett starkt studentinflytande på alla nivåer. Att studenter ska vara representerade i alla beredande och beslutande inom högskolan är en viktigt princip. Att studentrepresentanter utses av studenter själva är en annan viktig princip. Det starka studentinflytandet har bidragit till att studenters studiesociala situation har förbättrats, att kvaliteten på utbildningarna stärkts samt bidragit till lärosätenas utveckling. Ett fortsatt starkt studentinflytande kommer att vara viktigt även i framtiden.

Problembeskrivning

Studentkårers arbete är många gånger ett solidariskt arbete, ett arbete som bedrivs för att förbättra för de studenter som kommer efter. Att arbeta med att förbättra kvaliteten i utbildningarna, förbättra studenters studiesociala situation är ett tidskrävande arbete. Ett arbete där lärosätet eller kommunen har längre förändringsprocesser än studentkårernas ettåriga mandatperioder. Detta gör att det många gånger är svårt för kårer att skapa uppmärksamhet kring de förändringar som man lyckats genomdriva. Inte allt för sällan står studentkårer som initiativtagare till en förbättring inom utbildningen men ansvaret vilar på högskolan. Påverkans arbetet som studentkårer bedriver idag måste kunna ske även i framtiden. För att visa på detta arbete behövs det skapas en nationell diskussion om studentkårers verksamhet.

Inför kårobligatoriets avskaffande behövs alternativ till hur kårer kärnverksamhet kan organiseras. Alternativ där studeranderepresentanter fortfarande utses av studenter själva. Studentrepresentanter har i dag genom sitt oberoende från högskolan kunnat vara en kritisk röst, detta har gett högskolan en granskande enhet som sätter grundutbildnings- och forskarstudenters behov i första hand.

Inom vissa utbildningsgrupper är det idag svårare än andra för studenter att organisera sig, till exempel har institutioner med merparten fristående kurser svårare att få studentrepresentanter. Likaså känner en del forskarstuderande att deras möjlighet till

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 O412-1/0607	06
--	---	---

inflytande på institutionen är begränsat, trots den lagliga rätten till inflytande. En framtida organisering av studenter bör verka för att dessa svagheter försvinner.

Utan ett kårobligatorium kommer kårernas verksamhet variera mer mellan åren då medlemsantalet kommer vara svårare att förutsäga. För att kunna ta sig an denna förändring behöver i vissa fall studentkårernas organisation förändras. Att bedöma sin egna organisation kan vara svårt och erfarenhet från hur andra kårer fungerar kommer att behövas.

SFS behöver som medlemsorganisation anpassa sig till de förändringarna som sker för medlemmarna. För att kunna fortsätta att påverka den nationella politiken samt ge service åt kårerna behöver organisationen finna fler sätt att finansiera verksamheten.

SFS vill uppnå

- att verka för ett starkt studentinflytande utan ett obligatoriet
- att verka för att kårernas kärnverksamhet får en trygg oberoende finansiering
- att synliggöra det arbete som sker på kårerna idag
- att ta fram ett eget förslag på hur studentkårer kan organiseras och upprätthålla ett starkt studentinflytande utan ett obligatorium.
- att ta fram en handlingsplan för studentkårerna inför ett avvecklande av kårobligatoriet, samt kunna erbjuda kårspecifika handlingsplaner
- att erbjuda kårerna bedömargrupper för att granska den egna verksamheten
- att göra organisationen mindre beroende av medlemsavgifter

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 O412-1/0607	06
--	---	----

Internt

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 0412-1/0607	06
--	---	---

I ögonvrån

Syfte

SFS arbete är fokuserat kring de fokusfrågor som fullmäktige beslutat om. Att undvika splittrade insatser och fokusera all energi på ett fåtal centrala frågor är en modell som tjänat SFS väl, men som inte alltid stämmer överens med verkligheten. Framför allt eftersom omvärlden inte alltid följer SFS verksamhetsplan. SFS styrelse kan därför besluta att organisationen ska utföra enskilda insatser på områden som inte ligger inom fokusfrågorna men där yttre faktorer motiverar aktivitet från SFS sida. Det kan till exempel röra sig om utredningar och remisser av stor vikt för svenska studenter, och som ofta uppkommit efter påtryckningar från SFS under tidigare verksamhetsår. Det kan också handla om att en fokusfråga "spiller över" på kommande verksamhetsår, antingen genom att ett projekt lever lite längre än till slutet av verksamhetsåret eller genom att politiska bundsförvanter och/eller motståndare fortsätter agera även sedan fokusfrågorna bytts ut. Sådana frågor som nu beskrivits kan sägas befinnas sig "i ögonvrån". Det är viktigt att påpeka att sådana sådana frågor kommer behandlas så länge som de är aktuella och att nya liknande uppgifter kan dyka upp i form av medieutspel från andra aktörer och politiska processer initierade av regering, riksdag, myndigheter och verk.

Problembeskrivning

Att inte påverka på områden där viktiga studentrelaterade frågor behandlas, till förmån för obrottslig lojalitet mot fokusfrågorna, skulle vara kontraproduktivt och ett dåligt utnyttjande av resurser. Att inte agera/reagera när andra aktörer lyfter eller motarbetar "våra frågor" skulle minska förtroendet för SFS och skada studentkårernas anseende genom att SFS framstår som instabilt i sina åsikter. Att slutligen författa en verksamhetsplan utan att nämna dessa områden skulle vara att ge en falsk bild av arbetsbelastningen för SFS styrelse, presidium och personal.

Befattningsstruktur vid universitet och högskolor

"Befattningsutredningen" ska granska rådande anställningsstrukturer samt föreslå förbättringar för att uppnå en fungerande och sammanhållen meriterings- och karriärväg för såväl kvinnor som män vid universitet och högskolor och i relation till omgivande samhälle. Området är mycket intressant för SFS och genom utredningen finns stora möjligheter att förbättra både jämlikhet i högskolan och doktoranders situation.

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 0412-1/0607	06
--	---	---

Studiesociala utredningen

Den studiesociala utredningen kommer behandla en mängd viktiga områden för sveriges studenter. Enligt talespersoner för regeringen behövs både stora övergripande och mindre tekniska förändringar för att förbättra studenternas situation. SFS har här ett gyllene tillfälle att påvisa alla systemfel som gör att studenterna delvis står utanför trygghetssystemen, samt vilka lösningar som behöver genomföras och i vilken ordning.

Forskningspropositionen

Nästa år kommer forskningsproppen, en stor proposition som både förändrar systemet och finansieringen för svensk forskning. SFS ska arbeta aktivt för att påverka innehållet i en god riktning enligt visioner och åsiktsdokument.

Resursutredningen

Resursutredningens uppdrag är att åstadkomma ett resurstilldelningssystem som möjliggör ett utbildningsutbud med hög kvalitet som efterfrågas av studenter och arbetsmarknaden.

Ny filosofi för styrning

Den nya regeringen har redan påbörjat och ämnar fortsätta se över och förändra styrningen och regleringen av lärosätena. Ett stort arbete som kommer ta tid och sannolikt innebära genomgripande reformer. Det finns olika vägar att gå och SFS bör ta aktiv del i vägvalen.

Finansiering för kvalitet

SFS har under verksamhetsåret 06-07 genomfört ett viktigt arbetet med att ta fram ett kvalitetsmanifest. Under kommande verksamhetsår måste manifestet spridas och förankras så att de medlemskårer som så önskar kan använda det som en grund för sitt förändrings-/förbättringsarbete.

Mångfald i akademien

SFS har under året arbetat för att sälja in behovet av retentionsarbete med retentionsplaner som viktigt redskap. Detta arbete kommer förhoppningsvis nå resultat mot slutet av verksamhetsåret 06-07 och frukterna kommer kunna skördas i början av verksamhetsåret 07-08. SFS ska granska lärosätenas införande av retentionsplaner och erbjuda stöd i det arbetet.

Ett viktigt projekt under verksamhetsåret 06-07 har varit att föra samman intressenterna av kurslitteratur och diskutera vad som är kränkande normativitet i kurslitteratur, samt

Sveriges förenade studentkårer Föredragande: Elin Rosenberg 2006-06-08	Styrelsehandling Titel: Verksamhetsplan 07/08 O412-1/0607	06
--	---	----

vad som kan och bör göras för att motverka detta. Projektet kommer leda vidare i form av en intersektionell arbetsgrupp och SFS ska arbeta för att denna grupp lever vidare och får det stöd som den behöver.

Studenters ekonomi och trygghet

Frågan om studenters ekonomi och trygghet får aldrig helt falla utanför SFS fokus och även när frågan inte är en fokusfråga ska SFS arbeta för att frågan hålls aktuell genom att exempelvis förmå riksdagsledamöter att ställa frågor, lämna in förslag etc, samt reagera när andra parter gör utspel på området.